

Nationell strategi för civil krishantering

Nationell strategi för civil krishantering

Författare

Utrikesministeriet
Inrikesministeriet

Typ av publikation

Publikation

Uppdragsgivare

Statsrådets kansli

Publikationens namn

Nationell strategi för civil krishantering

Referat

Statsrådets principbeslut om nationell strategi för civil krishantering baserar sig på regeringsprogrammet där man förutsätter att Finland satsar kraftigt på civil krishantering och att Finlands nationella strategi för civil krishantering uppdateras.

Den uppdaterade nationella strategin för civil krishantering innehåller visionen för Finlands civila krishantering samt fastställer målen för ett ytterligare stärkande av Finlands deltagande och för utvecklande av resurserna för och kunnandet inom civil krishantering. I strategin beaktas de förändringar som skett i verksamhetsmiljön.

Beslutet om uppdateringen av den nationella strategin för civil krishantering har gjorts i regeringsprogrammet där man poängterar att "Finland satsar kraftigt på civil krishantering och den nationella strategin för civil krishantering uppdateras". Den nationella strategin för civil krishantering godkändes 2008.

Enligt den uppdaterade strategin för civil krishantering är krishanteringen en del av det urval medel genom vilka Finland deltar i ansträngningarna att förebygga spridning av kriser och deras konsekvenser. Enligt visionen är Finland en aktiv påverkare och föregångare i Europeiska unionens (EU) och de internationella organisationernas civila krishanteringsverksamhet och i dess utvecklande. Syftet är att internationell krishantering är koordinerad sakkunnigverksamhet som grundar sig på respekt för de mänskliga rättigheterna, demokrati, jämställdhet och jämlikhet och som i enlighet med rättstatsprincipen främjar fred, stabilitet och hållbar utveckling. Avsikten är också att fästa uppmärksamhet vid kvinnors ställning i krishantering och konflikter.

Strategin fastställer målen för ett ytterligare stärkande av Finlands deltagande och för utvecklande av resurserna för och kunnandet inom civil krishantering. I strategin beaktas de förändringar som skett i verksamhetsmiljön, inbegripet ikraftträdande av EU:s Lissabonfördrag. Genomslaget för krishanteringen är ett tema vid vilket uppmärksamhet fästs i allt större grad.

Civil krishantering är en del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Civil krishantering kan omfatta uppgifter som avser stöd, observation, rådgivning och utbildning eller t.ex. verkställande av uppgifter inom polissektorn. Genom civil krishantering främjas också förebyggandet och hanteringen av gränsöverskridande säkerhetshot.

Uppdateringen av den nationella strategin för civil krishantering har förberetts i samarbete mellan utrikes- och inrikesministeriet. Delegationen för civil krishantering har haft som uppgift att övervaka strategins uppdatering.

Nyckelord

Civil krishantering, nationell strategi

Seriens namn och nummer

Statrådets kanslis publikationsserie 8/2014

ISSN

1799-7828

ISBN PDF

978-952-287-125-1

Sidantal

26

Språk

Fi

ISBN Tryck

978-952-287-126-8

Distribution och försäljning

Publikationen som PDF: www.vnk.fi/julkaisut
Ytterligare information: julkaisut@vnk.

Sekretessgrad

Offentlig

Förläggare

Statsrådets kansli

INNEHÅLL

FÖRORD	7
1 VISIONEN FÖR FINLANDS CIVILA KRISHANTERING	9
2 CIVIL KRISHANTERING SOM EN DEL AV UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN	10
2.1 Genomgående teman i Finlands civila krishantering	11
2.2 Den civila krishanteringens verksamhetsmiljöer	12
2.3 Den internationella referensramen för civil krishantering	12
2.4 Tangeringspunkter mellan civil krishantering och inre säkerhet	16
3 UTVECKLANDE AV NATIONELL BEREDSKAP	17
3.1 Värden som styr verksamheten	18
3.2 Utbildning	18
3.3 Rekrytering	19
3.4 Den rättsliga ställningen hos de sakkunniga	20
3.5 Materiell och logistisk beredskap	20
3.6 Uppföljning av insatser och situationsbild	21
3.7 Forskning och utveckling samt bedömning av genomslagskraften	21
3.8 Samarbete med intressegrupper och samordning	21
4 GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING	22

FÖRORD

Civil krishantering är en del av det urval av medel genom vilka Finland deltar i ansträngningarna att förebygga spridning av kriser och deras konsekvenser. Genom den nationella strategin för civil krishantering som godkändes 2008 stärktes Finlands beredskap att delta i civil krishantering. Strategin har uppdaterats utifrån statsminister Jyrki Katainens regeringsprogram. Strategin innehåller visionen för Finlands civila krishantering och fastställer målen för ett ytterligare stärkande av Finlands deltagande och för utvecklande av resurserna för och kunnandet inom civil krishantering.

Besluten om när och hur man vill använda den civila krishanteringens instrument fattas inom det internationella samarbetet. Internationella organisationer och Europeiska unionen kan på ett och samma konfliktområde ha flera militära och civila insatser av olika typer. Därför är det viktigt att främja koordinationen mellan internationella aktörer och stärka det övergripande perspektivet vid planeringen och genomförandet av insatser. Finland främjar detta såväl inom samarbetet på den internationella nivån som också inom sitt eget deltagande i civil krishantering.

Civil krishantering är en del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Civil krishantering kan omfatta uppgifter som avser stöd, observation, rådgivning och utbildning eller t.ex. verkställande uppgifter inom polissektorn. Genom civil krishantering främjas också förbyggandet och hanteringen av gränsöverskridande säkerhetshot.

Finlands civila krishantering har under de senaste åren fokuserat på Afghanistan, Kosovo och Georgien.

Vid uppdateringen av den nationella strategin för civil krishantering beaktas de förändringar som skett i verksamhetsmiljön, inbegripet ikraftträdandet av EU:s Lissabonfördrag. Genomslaget för krishantering är ett tema vid vilket uppmärksamhet fästs i allt större grad. Fredsmedling liksom också t.ex. strävan att delta i FN:s politiska insatser kommer fram i uppdateringen.

Den civila krishanteringens allt mer krävande verksamhetsmiljöer innebär en utmaning för utbildning, rekrytering och utrustning av sakkunniga inom civil krishantering. Målet är att Finland vid behov t.o.m. med kort varsel ska kunna skicka tillräckligt med kompetenta sakkunniga till civila krishanteringsuppgifter, på det sätt som förutsätts av de prioriterade områdena för deltagandet.

Offentliggörandet av den uppdaterade nationella strategin för civil krishantering infaller vid en tidpunkt när Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa OSSE har inrättat en internationell observationsinsats i Ukraina. Finland uppställde de första kandidaterna till sakkunniga i observationsinsatsen på mindre än ett dygn från att OSSE fattat beslutet om att inrätta insatsen. Detta är ett aktuellt bevis på att Finland har beredskap att snabbt erbjuda kunnande och sakkunniga också till krävande uppgifter inom civil krishantering och på detta sätt främja det internationella samfundets ansträngningar att stabilisera situationen.

Utrikesminister Erkki Tuomioja

Inrikesminister Päivi Räsänen

1 VISIONEN FÖR FINLANDS CIVILA KRISHANTERING

Finland är en aktiv påverkare och föregångare i Europeiska unionens (EU) och de internationella organisationernas civila krishanteringsverksamhet och i dess utvecklande.

Finlands mål är att den internationella civila krishanteringen ska vara koordinerad sakkunnigverksamhet som grundar sig på respekt för de mänskliga rättigheterna, demokrati, jämställdhet och jämlikhet och som i enlighet med rättsstatsprincipen främjar fred, stabilitet och hållbar utveckling.

2 CIVIL KRISHANTERING SOM EN DEL AV UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN

Civil krishantering har som mål att återupprätta samhällets verksamhetsbetingelser genom att skicka utomstående icke-militär sakkunnighjälp till krisområden. Genom civil krishantering stöds utvecklingen av staters viktiga samhällsfunktioner och stärks deras verksamhetsbetingelser.

Civil krishantering omfattar åtgärder som siktar på att förebygga konflikter och upprätthålla fred och stabilitet, men också långvarigare tidsbegränsade åtgärder i syfte att stärka den offentliga förvaltningen, rättsstatsprincipen, de mänskliga rättigheterna och demokratin. Civila krishanteringsuppgifter varierar och omfattar stödfunktioner, observation, rådgivning och utbildning samt uppgifter som ersätter olika myndighetsaktörers, såsom polisens eller rättsväsendets, verkställande dvs. exekutiva insatser.

Deltagande i internationell civil krishantering är en viktig del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Målet är att deltagandet koncentreras till insatser som med tanke på utrikes- och säkerhetspolitiken är betydande. Finland deltar i internationellt samarbete för att säkerställa fred och de mänskliga rättigheterna samt för att stödja samhällsutvecklingen i krisländer. Civil krishantering är en del av ett omfattande och heltäckande urval medel genom vilken Finland strävar efter att stabilisera världens konfliktområden, förebygga spridningen av nya globala hot och härigenom också förbättra Finlands säkerhet. Genom civil krishantering främjas också förebyggandet och hanteringen av gränsöverskridande säkerhetshot. Samtidigt deltar Finland i internationellt bärande av ansvar och stöder förebyggande och lösning av konflikter och fredsuppbyggnad.

Civil krishantering och anknytande samarbete är en viktig del av Finlands förbindelser med enskilda länder och med internationella organisationer. Genom civil krishantering blir också Finlands internationella tyngd och synlighet större och det finländska kunnandet utvecklas. Tyngdpunkten i Finlands deltagande i civil krishantering ligger i Europeiska unionens civila krishanteringsinsatser. Finlands målsättning är att stärka EU:s civila krishantering som en del av unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Finland deltar genom civila krishanteringsresurser också i civil krishantering som Förenta nationerna (FN), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Europarådet verkställer eller i uppdrag som definieras som civil krishantering t.ex. med Nordatlantiska förbundet (Nato). Det bedrivs också samarbete mellan de nordiska länderna och inom andra landgrupper.

Finland strävar efter att utveckla genomslagskraften för civil krishanteringsverksamhet, bedömningen av genomslagskraften samt sin förmåga att delta i krishantering på ett övergripande sätt med beaktande av Finlands starka sidor. Finland betonar behovet av samarbete och koordination mellan olika instrument, såsom mellan civil och militär krishantering, fredsmedling, utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd, diplomati samt externa ekonomiska relationer och sanktioner. Rollen och ansvaret för dessa funktioner är olika, men de kan komplettera varandra. Det är viktigt att beakta medborgarorganisationernas roll inom civil krishantering.

Inom civila krishanteringsinsatser är målet en nivå med 150 finländska sakkunniga i genomsnitt årligen. Målet är att till civila krishanteringsuppdrag skicka finländare till ledande uppgifter och till andra uppgifter med betydande genomslag. När ett tillräckligt stort antal finländska sakkunniga skickas till EU:s, FN:s, OSSE:s och andra internationella organisationers organ erbjuder detta en möjlighet för Finland att påverka utvecklandet av internationell civil krishantering samt planeringen och genomförandet av insatser. De ekonomiska resurser som behövs reserveras för att sakkunniga kan skickas och den nationella beredskapen kan utvecklas.

Enligt den indelning av ansvarsområden som föreskrivs i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004) behandlar utrikesministeriet ärenden som gäller civilpersonals deltagande i krishantering. Inrikesministeriet behandlar ärenden som gäller nationell beredskap samt ärenden som gäller lämnande av bistånd inom räddningsväsendets område med stöd av räddningslagen.

Beslut som gäller deltagande i civila krishanteringsinsatser grundar sig på målen för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. I besluten beaktas krisområdenas egna behov, insatsernas mandat och verksamhetsmiljö. Vid beslutsfattande om deltagande beaktas målen för rättsliga och inrikes frågor samt den nationella beredskapen och den nationella kapaciteten att delta i insatserna.

Beslut om Finlands deltagande i civila krishanteringsinsatser fattas av utrikesministeriet. I regeringspropositionen (RP 206/2004 rd) fastställs när ärenden som hänför sig till civila krishanteringsinsatser ska föras till statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott och när ärenden som hänför sig till EU:s civila krishanteringsinsatser ska föras till EU-ministerutskottet.

2.1 Genomgående teman i Finlands civila krishantering

Främjande av de mänskliga rättigheterna och jämställdhet, stärkande av rättsstatsprincipen samt ett övergripande angreppssätt utgör genomgående teman för Finlands utrikespolitik och de återspeglas i den civila krishantering och i utvecklandet av den. Finland främjar aktivt dessa teman i samband med civil krishantering på internationella fora. De genomgående temana beaktas vid utbildningen av finländska sakkunniga samt när sakkunniga uppställs som kandidater till internationella civila krishanteringsuppgifter.

Respekt för de mänskliga rättigheterna. En aktiv människorättspolitik och respekt för internationella människorättskonventioner ingår som en viktig del i all civil krishantering som Finland bedriver.

Främjande av jämställdhet och jämlikhet. Finland främjar principerna för jämställdhet, jämlikhet och icke-diskriminering inom alla delområden i civil krishantering. Inom civil krishantering verkställs Finlands nationella handlingsprogram avseende FN:s säkerhetsråds resolution 1325 "Kvinnor, fred och säkerhet". Finland strävar efter att i funktioner som hänför sig till civil krishantering förbättra ställningen för kvinnor och flickor på krisområden, stärka deras eget deltagande och kunnande i 1325-frågor samt främja förverkligandet av jämställdhet mellan kvinnor och män. Finland arbetar för att målen enligt resolutionen "Kvinnor, fred och säkerhet" blir antecknade i insatsernas mandat och styrdokument. Finland stöder internationella organisationers mål att öka antalet kvinnor inom krishantering och andra internationella freds- och säkerhetsuppgifter. I civil krishantering beaktar Finland också FN:s säkerhetsråds resolution 1612 om barn i väpnade konflikter.

Stärkande av rättsstatsprincipen. Stärkande av rättsstatsprincipen är ett viktigt mål för Finlands civila krishantering. För att stärka samhällenas grundläggande strukturer stöds krisområdenas egna säkerhetsstrukturer och utvecklandet av rättsstaten samt utbildning av säkerhetsaktörer. Grunden för en rättsstat ska vara respekt för och genomförande av de mänskliga rättigheter och grundläggande fri- och rättigheter som hör till alla, också kvinnor och barn. Säkerställande av verksamhetsmöjligheter för nationella människorättsorgan är en viktig del av stärkandet av rättsstatsprincipen. Till stärkandet av rättsstatsprincipen hör ärenden som gäller grundlagen, straff- och processrätt samt civilrättsliga frågor som påverkar medborgarnas liv. När det straffrättsliga systemet utvecklas ska hela den straffrättsliga kedjan beaktas, från förundersökning till åtalsprövning, domstolars verksamhet och straffpåföljder.

Beaktande av ett övergripande perspektiv. Finland betonar konsekvent principen om ett övergripande perspektiv i civil krishantering. Enligt det övergripande angreppssättet ska civil och militär krishantering samt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd koordineras sinsemellan för att en så bra samverkan och ett så hållbart resultat som möjligt ska uppnås. Det gemensamma målet är att stödja återhämtningen för ett samhälle som reser sig från en konflikt och att stärka tryggheten för människor. Man kan också påverka målregionernas situation genom diplomatiska åtgärder och handelspolitiska medel. Genom Finlands övergripande krishanteringsstrategi och dess genomförande effektiviseras Finlands deltagande och verksamhetens genomslag stärks. I allt som beskrivits här erkänns det humanitära biståndets opartiskhet och oavhängighet.

2.2 Den civila krishanteringens verksamhetsmiljöer

Bland världens länder finns närmare femtio som kan klassificeras som sköra. Över 1,5 miljarder människor lever i stater som drabbats av våldsamma konflikter eller fortgående politiskt eller brottsligt våld, vilket orsakar omätbart mänskligt lidande, nöd och otrygghet.

Staters funktionsförmåga och legitimitet försvagas av ojämnr ekonomisk och social utveckling, kränkningar av demokratin och de mänskliga rättigheterna samt av att rättsstaten inte fungerar. Svaga institutioner som lider av brist på auktoritet och beslutanderätt kan inte producera säkerhet, rättvisa eller ekonomisk utveckling som stöder sysselsättning.

Sköra staters status kan återspeglas vidare som konflikter och leda till humanitära kriser. Konsekvenserna av regionala och lokala konflikter utsträcker sig allt oftare till områden som ligger utanför konfliktens omedelbara omgivning. Konfliktområden och sköra stater kan fungera som grogrund för ytterlighetsrörelser och terrorism samt organiserad brottslighet. Denna utveckling kan återspegla sig negativt också på den interna säkerheten i Europeiska unionen och Finland.

De utmaningar som sköra stater medför har ökat efterfrågan på ett mer omfattande kunnande inom civil krishantering samt på sakkunnigstöd för att förnya säkerhetssektorn på krisområden. Genom civila krishanteringsmedel strävar man efter att främja funktionsförmågan för och det övergripande ansvaret hos målområdets förvaltning. Med tanke på ett lyckat överförande av ansvaret är målstatens ägarskap det väsentliga och bl.a. att statens egna civila kapacitet utvecklas.

Den civila krishanteringens verksamhetsmiljöer inom konfliktområden är allt mer krävande och mer riskfyllda också med tanke på säkerheten hos insatsernas personal, vilket har väckt diskussion om säkerhetsarrangemang för utsända sakkunniga. Insatserna är belägna allt längre från Europa i mycket varierande naturförhållanden och arbetsförhållanden, vilket understryker betydelsen av insatsernas logistik, utrustning och underhåll. Förändringar i verksamhetsmiljön ställer nya krav på nationell beredskap och förutsätter snabb informationsförmedling. Utvecklandet av system som förbättrar informationsförmedlingen i EU och internationella organisationer och som tjänar civil krishantering i särskilda situationer får en nyckelposition.

De allt mer utmanande verksamhetsmiljöerna för civil krishantering ställer nya krav på civil-militär samverkan. Krisernas många dimensioner kräver ofta både militär och civil krishantering liksom också andra civila funktioner, vilket bidrar till att understryka betydelsen av samarbete mellan aktörerna. Viktiga områden för civil-militär samverkan är stöd till utbildning, forskning, materiel, logistik och koordination av rekrytering samt bildande av en situationsbild. Civil krishantering ska bedömas och vid behov utvecklas med beaktande av de krav som den internationella verksamhetsmiljön ställer. Lagstiftningen bör inte utgöra ett hinder för övergripande verksamhet inom krishantering.

2.3 Den internationella referensramen för civil krishantering

Europeiska unionen. För Finland är Europeiska unionen den viktigaste referensramen inom civil krishantering. EU har ständigt stärkt sin roll som aktör inom civil krishantering. Den civila krishantering som verkställs inom ramen för unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik stöder genomslagskraften för EU:s yttre åtgärder och stärker unionens internationella position. Finlands mål är att säkerställa att EU förmår agera inom området för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken allt mer effektivt, enhetligt och konsekvent.

Genom den allt mer övergripande verksamhet som Lissabonfördraget förde med sig har krishanteringen klarare blivit en del av EU:s övriga åtgärder och politik inom krisområden. Målet med det övergripande angreppssättet är att utnyttja EU:s externa instrument mer effektivt och konsekvent från konfliktföre-

byggande till återuppbyggnad. Genom angreppssättet strävar man inom EU efter att civil krishantering och EU:s övriga åtgärder, t.ex. kommissionens program och politik ska komplettera varandra, och att de alla ska beaktas när nya åtgärder planeras inom krisområden. I synnerhet när man inom någon region bereder nedläggning av civila krishanteringsfunktioner ska det säkerställas att EU:s deltagande fortsätter inom regionen genom utnyttjande av andra instrument och politikområden.

Inom EU:s civila krishantering betonas utöver säkerhetsuppgifterna beaktandet av den övriga rättsstatsutvecklingen. De prioriterade områdena omfattar utvecklande av polisväsendet, stärkande av den civila förvaltningen och rättsstatsprincipen, observation och i allt större grad gränssäkerhetsuppgifter. I EU:s krishanteringsverksamhet är målet att integrera de mänskliga rättigheterna och jämställdhetssynpunkterna i all verksamhet. Finland påverkar aktivt utvecklandet av EU:s "Kvinnor, fred och säkerhet"-arbete, planeringen av dess genomförande, rapportering och uppföljning samt främjar en tillräcklig finansiering av jämställdhetssakkunskap i EU:s krishanteringsstrukturer.

Stärkandet av samarbetet mellan EU:s krishantering och rättsliga och inrikes frågor producerar nya möjligheter för unionens civila krishantering. Ett starkare samarbete mellan dessa politikområden är viktigt, för att man ska kunna svara på målen för både utrikes- och säkerhetspolitiken och för rättsliga och inrikes frågor. Ett starkare samarbete garanterar också att det finns tillräckligt med sakkunniga inom civil krishantering.

Finland har deltagit i utvecklandet av EU:s civila krishantering sedan första början. Finland är fortfarande en av de medlemsstater som deltar aktivast i unionens civila krishantering. Härigenom har också Finlands genomslagskraft inom Europeiska unionen ökat. Genomslagskraften upprätthålls genom att placera finländska sakkunniga också i uppgifter där det är möjligt att påverka politiken för civil krishantering och utvecklandet av koncept och verksamhetsformer.

I och med att EU:s civila krishantering har utvidgats, är det inte ett egenvärde för Finland att delta i alla insatser. Målet är att deltagandet koncentreras till insatser som med tanke på målsättningen för utrikes- och säkerhetspolitiken och bl.a. för rättsliga och inrikes frågor är betydande, i vilka det genom Finlands insats går att uppnå ett särskilt tilläggsvärde och genomslag och som med tanke på den nationella beredskapen är genomförbara.

Finland deltar aktivt i utvecklandet av strukturer, strategier, koncept och kapaciteter som gäller EU:s civila krishantering samt i planeringen och verkställandet av insatser. Finland medverkar till att unionens krishanteringsförmåga utvecklas som en helhet, och strävar till att för egen del påverka att unionen har de resurser som behövs för genomförandet av gemensamt överenskomna krishanteringsuppdrag.

Nordiskt samarbete, i synnerhet med Sverige, är även i framtiden viktigt. Samarbetet bedrivs t.ex. för att utveckla utbildning och forskning.

Enligt Finlands synsätt är det viktigt att också tredjeländer deltar i EU:s civila krishantering för att säkerställa de civila krishanteringsresurser som behövs. Dessutom erbjuder detta en kanal för konkret samarbete och främjar kännedomen om EU:s krishantering bland tredjeländer. Finland främjar en intensifiering av unionens samarbete med tredjeländer och andra viktiga internationella aktörer.

Förenta nationerna. Enligt Förenta nationernas (FN) stadga har FN:s säkerhetsråd det primära ansvaret för internationell fred och säkerhet. Trots att civil krishantering inte är en etablerad term i FN-sammanhang, genomförs motsvarande verksamhet inom FN i stor utsträckning som en del av den konfliktförebyggande verksamheten, fredsbevarandet och fredsuppbyggnad. Till skillnad från EU:s verksamhet, separeras inom FN:s fredsbevarande verksamhet poliserna och andra civila sakkunniga till sina egna grupper.

FN har under senaste åren stärkt koherensen mellan fred, säkerhet och utveckling samt effektiviserat koordinationen av sina fältfunktioner. Nya stora fredsbevarande insatser har genomförts på ett integrerat sätt så att de utöver en militär trupp omfattar stora polis- och civila komponenter. FN:s mål är att stärka den civila sakkunskapen inom FN:s egna operativa kapaciteter, inom partnerorganisationer och inom de egna strukturerna för länder som återhämtar sig från konflikter.

Strukturen för EU:s civila krishantering

Direktoratet för krishantering och planering (CMPD) och den civila planerings- och ledningskapaciteten (CPCC), vilka direkt underlyder Europeiska utrikestjänstens höga representant, är unionens viktigaste aktörer inom civil krishantering. CMPD ansvarar bl.a. för den strategiska planeringen av nya insatser inom EU:s civila krishantering, för strategiöversikter och utbildningskoncept samt för överenskommelser med tredjeländer. CPCC ansvarar för ledningen av insatser och deras operativa verksamhet.

Både CMPD:s och CPCC:s baspersonal består av Europeiska utrikestjänstens tjänstemän. Utöver detta är båda direktoraten starkt beroende av nationella sakkunniga som medlemsstaterna skickar, dvs. sekonderar. De sakkunniga deltar i beredningen av politiken och besluten inom EU:s civila krishantering och i att presentera dem för representanter för medlemsstaterna. Kommittén för civil krishantering (CIVCOM) behandlar och bereder ärenden som gäller civil krishantering för behandling av kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (PSC).

Utrikesrådet, vars ordförande är EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, fattar de politiska besluten i anknytning till civil krishantering. PSC biträder rådet för utrikes frågor vid beredningen av ärenden. PSC sörjer också för den politiska tillsynen över och strategiska styrningen av krishanteringsinsatser under ledning av rådet.

Fredsbevarande insatser genomförs under avdelningen för fredsbevarande verksamhet (DPKO). Politiska avdelningen (DPA) vid FN:s sekretariat förvaltar politiska insatser, i vilka ingår insatser som söker en politisk lösning, fredsuppbyggnadsinsatser och FN:s regionala insatser som fokuserar på förebyggande arbete.

Finlands fredsuppbyggnadsstöd till FN har koncentrerats till utbildning, rättsstatsaktiviteter och jämställdhet. Finland främjar genomförandet av jämställdhet mellan kvinnor och män och ett ökat antal kvinnor i FN:s insatser. Finlands aktivitet för att stärka internationell fredsmedlingskapacitet har till diskussionen också lyft fram tillhandahållande av sakkunniga för fredsmedling och för uppgifter som hänför sig till politiska processer.

Finland har haft en viktig roll för den ökade betydelsen inom FN av fredsmedling under de senaste två åren. Fredsmedling kompletterar urvalet av medel inom övergripande krishantering och kan användas i alla skeden av en konflikt, inbegripet vid förebyggande av konflikter och fredsuppbyggnad. Politiska insatser har ett klart samband med fredsmedling.

Finlands deltagande i FN:s fredsbevarande insatser i polisuppgifter eller andra civila sakkunniguppgifter har under de senaste åren varit obetydligt. På området för internationell räddningsverksamhet är FN med sina underorganisationer en betydande samarbetspartner. Man strävar efter att öka antalet finländska civila sakkunniga i FN-uppdrag med en betoning på utvecklande av rättsstats- och polisverksamheten. I detta sammanhang strävar man efter att öka antalet deltagande kvinnliga poliser. Det pågående arbetet inom FN för att stärka civila kapaciteter kan öppna nya möjligheter att skicka finska sakkunniga till FN-uppdrag.

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) bedriver verksamhet som långt kan jämföras med civil krishantering som en del av sin konfliktförebyggande och fredsuppbyggande verksamhet. OSSE-funktioner som kan jämföras med civil krishantering blev vanliga redan i början av 1990-talet. Utgångspunkten är det breda säkerhetsbe-

greppet i enlighet med stadgan som sammanför den politiska och militära, ekonomiska och miljömässiga samt mänskliga dimensionen.

Byrån för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) observerar val och stöder deltagande stater vid genomförandet av sina människorättsåtaganden. Ett centralt instrument i organisationens verksamhet är dess fältinsatser, till vars uppgifter utöver konfliktförebyggande hör främjande av rättsstatsprincipen, demokratin och de mänskliga rättigheterna samt stödjande av minoriteters ställning.

Finland allokera sitt civila krishanteringsstöd till OSSE:s sekretariat, institutioner eller dess fältinsatser enligt en fallspecifik prövning. Finlands tematiska prioriteringsområden i projektsamarbetet med OSSE är stöd till utveckling av rättsstaten, medborgarsamhället och demokratin samt förbättring av kvinnors ställning.

Europarådet. Europarådet är Europas äldsta samlings- och människorättsorganisation. Från perspektivet för civil krishantering är rådet snarare en producent av standarder för civil krishantering, inte en operativ aktör. Dess grundläggande uppgift är att stärka de mänskliga rättigheterna och säkerheten i Europa genom att främja demokratin och rättsstatens funktion i Europa. Europarådets starka sida är nätverket av bindande människorättskonventioner, vilket också innehåller mekanismer för uppföljning av genomförandet av konventionerna. I synnerhet Europakonventionen och flera andra av rådets konventioner har skapat bindande standarder för domstolars självständighet, rättvis rättegång, internationellt straffrättsligt samarbete och t.ex. för bemötande av fångar.

Grunden för Europarådets verksamhet är i stor utsträckning enhetlig med målen för civil krishantering. Rådet är en aktiv producent av substans och standarder i fråga om främjande av god förvaltning och lokal demokrati. Det hjälper och stöder på ett betydande sätt vid beredningen av det konstitutionella systemet eller valsystemet i stater som håller på att bli självständiga eller att demokratiseras.

Nordatlantiska förbundet. Nordatlantiska förbundet (Nato) har i och med erfarenheterna från Afghanistan utvecklat sitt övergripande krishanteringskoncept. Angreppssättet betonar vikten av civil-militär samverkan samt inbördes samband mellan stabilitet och utveckling. Nato strävar dock inte efter att vara en betydande aktör inom civil krishantering, trots att beaktande av det övergripande perspektivet ger komponenter för civil krishantering till dess insatser. T.ex. i Afghanistan har Nato haft en betydande insats till stöd för rättsstatsutvecklingen, i vilken polisutbildning har ingått.

För att stärka förmågan att samverka har en enhet för civil-militär samverkan inrättats inom insatsenheten vid Natos internationella sekretariat samt en multiprofessionell sakkunnigpool, från vilken civilt kunnande kan rekryteras till stöd för planering och genomförande av Nato-insatser. FN och Europeiska unionen är viktiga Nato-partner. EU och Nato strävar efter ett intensivare samarbete inom civil krishantering i synnerhet på fältet, vilket man har kunnat se bl.a. i Kosovo (KFOR och EULEX Kosovo) samt i Afghanistan (ISAF och EUPOL Afghanistan).

Samarbete med andra organisationer. Medborgarorganisationerna är centrala aktörer i arbetet för att utveckla och befästa samhällen och de kan också stödja målen för civila krishanteringsinsatser. Organisationerna är ofta på platsen redan innan konflikten tillspetsas och de fortsätter sitt arbete efter att de egentliga krishanteringsaktörerna har avlägsnat sig. Genom långsiktig verksamhet innehar organisationerna mycket värdefull information och erfarenhet av förhållandena på krisområden. Finland strävar efter att främja koordinationen av de civila krishanteringsaktörerna på krisområden och uppmuntrar till samarbete med det lokala medborgarsamhället.

Finska medborgarorganisationer har verksamhet i många sköra stater och har redan i flera år samarbetat i synnerhet med utrikesministeriet och inrikesministeriet på området för civil krishantering. T.ex. Medborgarorganisationernas nätverk för konfliktförebyggande (KATU) som koordinerar finska medborgarorganisationers verksamhet i anslutning till förebyggande av konflikter och hantering av kriser verkar aktivt i delegationen för civil krishantering som underlyder inrikesministeriet.

2.4 Tangeringspunkter mellan civil krishantering och inre säkerhet

Konsekvenserna av kriser och konflikter utsträcker sig allt oftare till områden som ligger utanför den omedelbara omgivningen. Genom civil krishantering strävar man efter att hindra att konsekvenserna av kriser breder ut sig på ett större område.

Utvecklande av den inre säkerheten i Europeiska unionens medlemsstater ses som en gemensam utmaning för inrikes- och utrikesförvaltningarna. I fråga om vissa säkerhetshot, såsom allvarlig eller organiserad brottslighet, hot avseende gränssäkerheten, okontrollerade migrationsflöden eller spridning av terrorism kan man ingripa i tid genom att öka det operativa samarbetet och systematiska informationsutbytet mellan de brottsbekämpande myndigheterna i målregionen för den civila krishanteringen, EU-organen och EU:s medlemsstater.

EU:s ständiga kommitté för inre säkerhet (COSI) sörjer för främjande och effektivisering av det operativa samarbete som genomförs inom unionen i ärenden som gäller inre säkerhet. Med beaktande av den internationella karaktären för brottslighet och andra säkerhetsrisker har Finland varit en aktiv påverkare i utvecklandet av samarbetet mellan EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och rättsliga och inrikes frågor samt strävat efter att intensifiera länkar mellan civil krishanteringsverksamhet och EU:s politik för inre säkerhet.

Sambandet mellan inre och yttre säkerhet beaktas också när Finlands civila krishanteringsresurser utvecklas. I detta sammanhang utnyttjas den internationella erfarenheten hos sakkunniga som deltagit i civila krishanteringsuppdrag.

3 UTVECKLANDE AV NATIONELL BEREDSKAP

Ansvar i fråga om nationell beredskap för civil krishantering ligger hos inrikesministeriet. Till den nationella beredskapen hör uppgifter som hänför sig till skickande av civila krishanteringssakkunniga, såsom rekrytering och ordnande av utbildning inom civil krishantering, ombesörjande av materiell och logistisk beredskap, samarbete med medborgarorganisationer samt samordning inom olika förvaltningsområden av beredningen av frågor som hör till upprätthållande och utvecklande av den nationella beredskapen.

De viktigaste uppgifterna för den nationella beredskapen är att stärka Finlands deltagande, att upprätthålla en tillräckligt stor sakkunnigpool för att säkerställa synlighet samt rekrytering. Den viktigaste uppgiften för den nationella beredskapen inom civil krishantering är att säkerställa att antalet sakkunniga och kunnandet motsvarar deltagandet i civil krishantering och de prioriterade områdena för deltagandet. I civil krishantering betonar Finland sakkunskap inom områdena polisarbete, rättsstaten, gränssäkerhet, mänskliga rättigheter och jämställdhet. De sköra situationer som råder inom krisområden kräver kännedom om människorättsfrågor. Den finska civila krishanteringens styrka ligger i det breda kunnandet och den omfattande nationella beredskapen, det övergripande perspektivet och det intensiva samarbetet mellan olika aktörer.

Utöver kunnande inom områden som gäller polis, rättsstat, gränssäkerhet, mänskliga rättigheter och jämställdhet utvecklar Finland sin förmåga att tillhandahålla särskild civil krishanteringsberedskap i situationer där det krävs specialkunnande, såsom rättsmedicinskt stöd, identifikation av offer och utredande av krigsbrott, tidigt stöd till räddningssektorn för att stärka lokal kapacitet samt olika brottspåföljdsformer såsom fångvård. Dessutom borde man undersöka andra områden inom den juridiska sektorn där Finland har mycket att ge, såsom områden med betydelse för utvecklande av rättsliga tjänster, rättshjälp och tillgänglighet till rättslig prövning. Uppmärksamhet fästs vid kunnande avseende verksamhetsmiljön samt vid konflikt- och kultursensitivitet. Finskt kunnande inom civil krishantering har efterfrågan i världen. Man strävar efter en ökad export av kunnande inom civil krishantering, jämställdhet och jämlikhet samt internationell säkerhet.

De allt mer krävande verksamhetsmiljöerna för civila krishanteringsinsatser innebär nya utmaningar för utbildning, rekrytering och utrustning av civila krishanteringssakkunniga. I fråga om utrustningen har arrangemangen på insatsnivån en viktig roll. Man strävar efter att utveckla utrustningen t.ex. inom EU:s civila krishantering, för att inledandet av insatser ska vara mer effektiv än för närvarande. Skickande av sakkunniga långt bort från hemlandet till allt mer riskfyllda arbetsförhållanden förutsätter att statsarbetsgivaren axlar sitt ansvar och säkerställer säkerheten hos de sakkunniga. De sakkunnigas säkerhet säkerställs som en del av personalförvaltningen genom att upprätthålla ett fungerande jour- och situationsbildssystem samt genom att utrusta de sakkunniga på ett ändamålsenligt sätt. Finland strävar efter att främja att säkerhetsfrågor också beaktas och utvecklas på EU-nivån. Den maximala varaktigheten för de sakkunnigas offentligt rättsliga anställningsförhållanden övervägs konsekvent utifrån förvaltningsområdenas mål, insatsernas behov och svårighet samt utifrån arbetshälsovårdens kartläggningar.

Krishanteringscentralen

Krishanteringscentralen (CMC Finland), som underlyder inrikesministeriet, är ett nationellt och internationellt kunskapscenter för civil krishantering. Den har i uppgift att utbilda och rekrytera sakkunniga till internationella civila krishanteringssuppgifter, att ansvara för logistisk och materiell beredskap, och att bedriva forsknings-, utvecklings- och projektverksamhet inom området. Krishanteringscentralen är statsarbetsgivaren för sakkunniga som är verksamma i civila krishanteringssuppgifter.

Krishanteringscentralen inrättades 2007 som en del av Räddningsinstitutet i Kuopio. Då hade centralen i uppgift att ordna krishanteringsutbildning för civilpersonal och sörja för forsknings- och utvecklingsverksamhet avseende den nationella beredskapen. Sedan 2008 har Krishanteringscentralen ansvarat för alla operativa uppgifter som hör till den nationella beredskapen för civil krishantering. Rekryteringen och utbildningen omfattar sakkunniga såväl från den offentliga förvaltningen som från den privata sektorn och organisationer, oberoende av bakgrundsyrket. Sedan 2009 har Krishanteringscentralen också ansvarat för de operativa uppgifterna i anslutning till internationell räddningstjänst.

3.1 Värden som styr verksamheten

Öppenhet och offentlighetsprincipen. Inom civil krishantering skapar öppenhet, aktiv information och en så omfattande offentlighet för handlingar som möjligt grunden för ett brett godkännande i samhället av civil krishanteringsverksamhet och dess mål.

Öppenhet är en del av god förvaltning och främjar deltagande av olika förvaltningsområden, medborgarorganisationer och andra intressegrupper i diskussionen om civil krishantering. Aktiv kommunikation och information säkerställer att sakkunniga från olika områden har tillräckligt med information om hur man ansöker till civila krishanteringsuppgifter. Kommunikationen och informationen om civila krishanteringsuppgifter ska vara aktiv och uppmuntrande också inom olika förvaltningsområden, för att personer som är intresserade av uppgifterna vet hur man ansöker till utbildning och till egentliga uppgifter.

Yrkesmässighet och tillförlitlighet. Kraven på sakkunskap och yrkesmässighet ökar i och med att den civila krishanteringens verksamhetsmiljöer förändras.

Det viktiga när det gäller yrkesmässighet i civil krishantering är de sakkunnigas förmåga att bedöma och utveckla sitt kunnande, sin samarbetsförmåga och förmåga till växelverkan med andra samt sin förmåga att prioritera arbetets målsättning i olika slags uppgifter och insatser. Pålitlighet och opartiskhet och insikter i multikulturalism är en del av yrkeskunskapen hos sakkunniga inom civil krishantering.

Anpassningsförmåga. Att svara på utvecklingen i den internationella verksamhetsmiljön förutsätter anpassningsförmåga vid deltagande i civil krishantering och i utvecklande av beredskap.

Anpassningsförmåga innebär förmåga hos Finlands civila krishanteringsverksamhet och hos de sakkunniga att förnya sig och att utveckla sitt kunnande samt sin beredskap i enlighet med verksamhetsmiljöns krav. Deltagande i civil krishantering och utvecklande av nationell beredskap grundar sig på förutseende, planmässighet och kontinuitet.

Samarbetsförmåga och aktivt deltagande. Civil krishantering förutsätter samarbete nationellt och internationellt, aktivt deltagande och nätverksbildning.

Det krävs samarbetsförmåga vid sammanjämkningen och samordningen av målsättningarna hos olika aktörer inom civil krishantering på nationell och internationell nivå och på operationsnivå. En tillräcklig inklusivitet förutsätter möjlighet för olika aktörer, förvaltningsområden och medborgarorganisationer och andra intressegrupper att delta i planeringen och genomförandet av civil krishantering.

3.2 Utbildning

Den viktigaste uppgiften för utbildningen inom civil krishantering är att säkerställa att Finland har tillräckligt med utbildade sakkunniga för att motsvara deltagandet i civil krishantering och deltagandets prioriterade områden.

Den grundläggande utbildningen inom civil krishantering stärks och utvecklas för att motsvara de krav som civila krishanteringsinsatser och deras verksamhetsmiljöer ställer. I utbildningen beaktas faktorer

som hänför sig till de sakkunnigas säkerhet. Det viktiga i utbildningen inom civil krishantering är att öka kunskanternas bland de sakkunniga i frågor som gäller de mänskliga rättigheterna, demokrati, rättsstaten samt jämställdhet. Samarbetet intensifieras ytterligare mellan inrikesministeriets utbildningsaktörer och läroinrättningarna, också inom ramen för kunskapscentret för övergripande krishantering, för att utveckla utbildningen.

Inom utbildning eftersträvas enhetlighet med EU:s och FN:s utbildningsmässiga krav genom att bedriva nära samarbete med andra utbildningsinrättningar och aktörer som ansvarar för utbildning, såsom med ENTRI (Europe's New Training Initiative for Civilian Crisis Management), ESDC (European Security and Defence College) och CEPOL (European Police College). Deltagandet i internationellt utbildningssamarbete tjänar utvecklandet av nationell utbildningsverksamhet.

Krishanteringscentralen verkar i nära samarbete med europeiska, särskilt nordiska och andra motsvarande internationella center. Centren har redan under flera år idkat elev- och lärarutbyte. Också på området för polisutbildning bedriver de nordiska länderna aktivt samarbete.

Export av utbildning och utbildningskunskande är ett av medlen för genomförande av civil krishantering på krisområden. Inom internationell krishantering och i utvecklingssamarbetet betonas allt mer stödet till utvecklande av samhälls- och förvaltningsstrukturen i konfliktdrabbade och sköra regioner. Utbildning har en viktig roll i detta arbete.

3.3 Rekrytering

Målet för rekryteringen och personalförvaltningen är att säkerställa att Finland vid behov även med kort varsel kan föreslå och skicka sakkunniga som uppfyller kompetenskraven till civila krishanteringsuppgifter.

Inom rekryteringen förutses på ett planmässigt sätt personalbehovet för olika insatser och kraven i uppgiftsbeskrivningarna i enlighet med de prioriterade områdena för deltagande i civil krishantering. De prioriterade områdena och rekryteringen har ett direkt samband med valet av personer som utbildas. En transparent information och ett uppdaterat register över sakkunniga är viktiga inom rekrytering. Tryggheten av nationella kärnfunktioner kan begränsa rekryteringsunderlaget i fråga om sakkunniga när de civila krishanteringsuppgifterna har förändrats och börjat kräva allt mer specialiserat kunnande.

En lyckad rekrytering kräver att ledningen i bakgrundsarbetsgivaren binder upp sig vid politiken för civil krishantering och vid de nationella beredskapsmålen, vilket inom olika förvaltningsområden förutsätter planmässig och uppmuntrande personalpolitik. Internationell civil krishanteringserfarenhet ska i bakgrundsorganisationerna ses som en resurs som kan utnyttjas maximalt i den nationella verksamheten.

De sakkunnigas inhemska arbetserfarenhet och internationella erfarenhet av civil krishantering ökas parallellt så att det på lång sikt finns ett tillräckligt antal kompetenta kandidater för ledande uppgifter inom insatser. Sakkunniga uppmuntras att ansöka till mer krävande uppgifter och detta stöds genom adekvat utbildning.

I frågor som anknyter till civilpersonals deltagande bedrivs nära samarbete mellan myndigheter inom olika områden och med andra aktörer såsom universitet och medborgarorganisationer.

Kvinnors andel bland de sakkunniga inom civil krishantering stärks ytterligare målmedvetet i syfte att förbättra målområdenas kvinnors och flickors ställning. Finland uppställer och stöder även i framtiden kvinnor också till ledande uppgifter och uppgifter på mellannivå inom civil krishantering.

3.4 Den rättsliga ställningen hos de sakkunniga

Rättigheterna och skyldigheterna ska vara klara både för de sakkunniga inom civil krishantering och för Krishanteringscentralen som har rollen som statsarbetsgivare.

Enligt lagen om civilpersonals deltagande i krishantering står den som deltar i krishantering utomlands i ett offentlig-rättsligt anställningsförhållande för viss tid till staten, som i egenskap av arbetsgivare företräds av Räddningsinstitutet. För detta ändamål finns Räddningsinstitutets Krishanteringscentral. Om rättigheterna och skyldigheterna för dem som står i anställningsförhållande gäller vad som föreskrivs i ovan nämnda lag. I övrigt föreskrivs i statstjänstemannalagen om den rättsliga ställningen hos dem som står i anställningsförhållande.

Den arbetsgrupp som utredde den rättsliga ställningen hos sakkunniga inom civil krishantering analyserade under åren 2010 - 2011 rättsliga frågor inom civil krishantering från perspektivet för de deltagande sakkunnigas ställning och rättsliga ansvar. Enligt arbetsgruppens rekommendationer ska i synnerhet straff- och tjänstemannarättsliga ansvarsfrågor som hänför sig till de sakkunniga analyseras och eventuella behov av preciseringar och ändringar ska tas upp.

Enligt det vedertagna arrangemanget inom internationell civil krishantering skickar stater enskilda civila krishanteringssakkunniga för att medverka i multinationella insatser, i vilka dessa personer handlar under insatschefens ledning och styrning. Statusen, verksamheten och uppgifterna hos de utsända civila krishanteringssakkunniga grundar sig på insatsens personalregler, insatsdokumenten och skyldigheterna enligt respektive uppgiftsbeskrivning. Dessa genomförs inom ramen för den nationella lagstiftningen.

Användning av maktmedel inom civil krishantering grundar sig på de dokument som reglerar insatsens verksamhet och på den nationella lagstiftningen. Inom inrikesministeriet pågår ett projekt i vilket lagen om civilpersonals deltagande i krishantering och lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning föreslås bli ändrade för att klarlägga den rättsliga ställningen hos sakkunniga som deltar i civila krishanteringsinsatser i fråga om bärande av maktmedelsredskap, användning av maktmedel samt nödvärn.

Enligt Finlands synpunkt ska ett eventuellt behov av användning av maktmedel i insatserna noggrant bedömas i beredningsskedet av civila krishanteringsinsatser och då ska attityden mot användning av maktmedel i regel vara avhållsam. Finland kan även i fortsättningen delta i civila krishanteringsinsatser som har ett verkställande mandat.

Maktmedel kan endast användas på ett sätt som är förenligt med de regler för användning av maktmedel som fastställts för insatsen och på det sätt som uppgiften förutsätter. Finland överväger behovet att använda maktmedel separat för varje sakkunnig som skickas till en civil krishanteringsinsats. Användningen av maktmedel bland sakkunniga som Finland skickar får inte gå utöver vad som föreskrivs nationellt om användning av maktmedel.

Insatsens säkerhet har i regel ordnats genom lösningar som är gemensamma för hela insatsen på basis av insatsdokument och insatschefens ledande roll. Finland stöder effektiviseringen av insatsspecifika gemensamma arrangemang för utvecklande av riskanalyser och säkerhetsarrangemang.

3.5 Materiell och logistisk beredskap

I fråga om de sakkunnigas utrustning beaktas insatsens styrdokument, insatsens verksamhetsmiljö och uppdragsspecifika särskilda krav, egen beredskap, materiella arrangemang samt i synnerhet faktorer som hänför sig till de sakkunnigas säkerhet och personliga integritet.

Möjligheter till samarbete i fråga om gemensam användning av handräckning och sakkunnighjälp samt av lagerutrymmen utreds med olika aktörer. För att utveckla materiell och logistisk beredskap intensifieras samarbetet med försvarsministeriets förvaltningsområde.

3.6 Uppföljning av insatser och situationsbild

Det nationella beslutsfattandet om civil krishantering grundar sig på en aktiv uppföljning av verksamhetsmiljön och verksamheten för de civila krishanteringsinsatserna samt på snabb informationsförmedling. Konsekvenserna av hot som förändringar i verksamhetsmiljön medför beaktas och analyseras på ett övergripande sätt.

Det upprätthålls en uppdaterad och omfattande situationsbild om civila krishanteringsinsatser som producerar behövlig information till grund för beslutsfattande och rekrytering genom att bl.a. utnyttja insatsernas rapportering och riskanalyser.

3.7 Forskning och utveckling samt bedömning av genomslagskraften

Genom forsknings- och utvecklingsverksamhet inom civil krishantering stöds utbildning, rekrytering och genomslagskraften för civil krishantering samt ett planmässigt utvecklande av nationell beredskap. Den finländska forskningen inom civil krishantering har nationella och internationella nätverk och håller en hög nivå. Färdiga resultat publiceras, distribueras och används nationellt och internationellt.

Genom forskningen kan problempunkterna i utbildningen och rekryteringen lokaliseras från ett övergripande perspektiv. En gemensam problemuppställning för forskningen och utvecklingsverksamheten ökar möjligheterna att utveckla nya verksamhetsformer i fråga om nationell beredskap för civil krishantering. Forskningen ansvarar för utvärderingen av genomslaget och kvaliteten på den nationella beredskapen, i synnerhet utbildningen och rekryteringen. Genomslaget bedöms också i fråga om de civila krishanteringsinsatserna. Genomslaget och resultaten utvärderas också i det förvaltningsövergripande Krihava-projektet för en övergripande utvärdering av krishanteringens genomslag.

3.8 Samarbete med intressegrupper och samordning

Vid koordinationen av nationell beredskap beaktas utvidgningen av uppgifts- och intressegruppsfältet för den nationella beredskapen som en del av det övergripande angreppssättet. Vid samordningen mellan nationella aktörer som ansvarar för civil krishantering är en klar och flexibel arbetsfördelning mellan de olika aktörerna det viktigaste. Genom samordningen säkerställs att den nationella beredskapens helhet har ordnats så ändamålsenligt som möjligt och att alla aktörer har tillräckligt med information.

I fråga om nationell beredskap förutsätter det övergripande angreppssättet ett koordinerat samarbete och en effektiv och heltäckande informationsförmedling mellan de olika aktörerna. Delegationen för civil krishantering har i uppgift att fungera som ett diskussionsforum mellan olika förvaltningsområden samt det civila samhället och diskutera utvecklandet av nationell beredskap för civil krishantering.

Medborgarorganisationernas sakkunskap utnyttjas mer effektivt än tidigare för att främja det övergripande angreppssättet för civil krishantering såväl nationellt som på målområdena. Inom civil krishantering iakttas rekommendationer som antagits av EU om samarbete mellan EU och medborgarorganisationer. Upprätthållande och utvecklande av nationell beredskap kräver samverkan där medborgarorganisationerna deltar i utvecklandet och genomförandet av de mål som uppställts i den nationella strategin.

4 GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING

De mål som fastställts i den nationella strategin för civil krishantering genomförs i de berörda ministeriernas strategier för internationell verksamhet, på nivån för verksamhetspolitik samt i resultatstyrningsförfarandet. Åtgärderna konkretiseras i planeringsprocessen för verksamheten och ekonomin och projekt utformas vid behov. Genomförandet av åtgärderna uppföljs bl.a. genom resultatstyrda enheters rapportering i form av verksamhetsberättelser och genom indikatorer som överenskommits i resultatstyrningsförfarandet. Delegationen för civil krishantering följer genomförandet av den nationella strategin för civil krishantering och hur de mål som uppställts där realiseras.

Finlands civila krishantering förr och nu

1995	Finland deltar för första gången i FN:s internationella polisinsats i Bosnien och Hercegovina (UNMIBH).
2003	Ansvar för nationell beredskap för civil krishantering övergår från utrikesministeriet till inrikesministeriet. Finland deltar i EU:s första polisinsats (EUPM) i Bosnien och Hercegovina.
2005	Lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004) träder i kraft.
2007	Krishanteringscentralen (CMC Finland) inrättas i samband med Räddningsinstitutet i Kuopio.
2008	Den nationella strategin för civil krishantering godkänns i statsrådet. Målnivån för deltagandet i civil krishantering är 150 sakkunniga. De operativa uppgifterna i fråga om nationell beredskap för civil krishantering övergår på Krishanteringscentralen.
2009	Finlands övergripande krishanteringsstrategi offentliggörs.
2009	Ansvar för de operativa uppgifterna inom internationell räddningstjänst övergår på Krishanteringscentralen.
2012	I statsrådets redogörelse över Finlands säkerhets- och försvarspolitik är målet för civila krishanteringsinsatser en nivå på 150 finländska sakkunniga.

STATSRÅDETS KANSLI

SNELLMANSGATAN 1, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
tfn 0295 16001
fax 09 1602 2165
julkaisut@vnk.fi
www.vnk.fi/julkaisut

ISBN Tryck 978-952-287-126-8
ISBN PDF 978-952-287-125-1
ISSN 1799-7828